

لنگ ایرانی، میراثی فراموش نشدنی

رامونا جابریان، مسعود طالاری*

کارشناس ارشد مهندسی شیمی نساجی و علوم الیاف (masood.talari@alzahra.ac.ir)

چکیده

صنایع دستی در هر کشور از با ارزش ترین صنایع به حساب می آید و علاوه بر آنکه منبع درآمدی برای قشر خاصی از جامعه داخلی کشور می باشد، به نوعی آینه فرهنگی هر قوم و ملتی در دهکده جهانی خواهد بود. لنگ ایرانی یکی از محصولات با قدمت ایرانی است که علاوه بر جایگاه ویژه ای که در تاریخ و فرهنگ ما دارد در نگاه کلی یکی از محصولات تمام ایرانی است. ولی با وجود قدمت بالای که لنگ دارد امروزه این پارچه در جایگاه یک کالای مهجور به عنوان یک پارچه تنظیف (تمیز کننده سطوح) در حال ایفای نقش می باشد. آنچه در این پژوهش مورد نظر خواهد بود ایجاد تغییرات بنیادی در ساختار لنگ به جهت رنگی و جنسی می باشد تا مجدد بتوان از آن به عنوان یک پارچه کاربردی که مورد پسند عموم می باشد بتوان یاد نمود.

واژه های کلیدی: پارچه، لنگ، بافندگی، نساجی، ایران

شاخه تخصصی: پژوهش های کاربردی در راستای بهبود کیفیت محصولات

مقدمه

در کلبه کشور های جهان، بدون استثنا صنایع به چهار دسته صنایع سنگین، صنایع سبک، صنایع کوچک و در نهایت صنایع دستی تقسیم می شود که هر یک دارای خصوصیتاتی منحصر به خود است. از میان آنچه که به عنوان صنایع مختلف یاد شد صنایع دستی به واسطه جایگاه فرهنگی و سنتی خود نقش ویژه ای را در جوامع ایفا می نماید. این صنایع هم می تواند حالت کارگاهی و هم حالت خانگی داشته باشند. از قابلیت های صنایع دستی استقرار آن در شهر و روستا و بدون نیاز به تکنولوژی پیشرفته می باشد. این صنعت به طور کل متکی بر تخصص های بومی و سنتی است و قسمت اعظم مواد اولیه مود استفاده آن از داخل کشور قابل تهیه و تامین می باشد [۱].

صنایع دستی کوچک دارای ویژگی های هنری و مصرفی به طور نوامان بوده و علاوه بر داشتن جنبه های مصرفی قوی، برخوردار از بینش، ذوق، اندیشه و فرهنگ تولید کننده نیز هست در مجموع می توان آن را یک "هنر صنعت" نامید. چرا که هم ویژگی های صنعت را داراست و هم از شاخصه های هنر های کاربردی بهره برده است. در دایره المعارف بریتانیکا صنایع دستی اینطور تعریف شده است که: "صنایع دستی به آن گروه از صنایع گفته می شود که مهارت، ذوق و بیش انسان در تولید آن نقش اساسی دارد." از دیدگاه استاد علی اکبر دهخدا نیز صنایع دستی اینطور توصیف شده است که: "آنچه با دست ساخته می شود، از پارچه و قالی، ساخته های فلزی و غیره را گویند که در مقابل صنایع ماشینی است." استاد دکتر محمد معین به این صنایع این گونه نگاه فرمودن که: "صنایع دستی، شامل صنعت هایی که دست در آن دخیل است، مانند پارچه بافی و قالی بافی می شود" [۱].

به نظر می رسد کلمه لنگ از واژه یونانی loincloth که نوعی پارچه یک تکه بوده که مردان آن را به تنهایی و یا توسط یک کمربند به دور کمر خود جهت پوشش می بستند. لنگ در شهر یزد و برخی دیگر از مناطق کشور ایران از دسته بافته های دستگامی است که به کمک دستگاه های چهار وردی بافندگی و با بهره گیری از نخ های پنبه ای، کنفی و انواع ابریشم های مصنوعی بافته می شوند. این پارچه سنتی با ارزش شامل سه نوع اصلی لنگ حمام، لنگ زورخانه و لنگ تنظیف (مخصوص تمیز نمودن سطوح) تقسیم می شود [۲].

پارچه های لنگ توسط ماشین های بافندگی چهار وردی که شامل هشت قسمت اصلی وردها، میل میلک ها، ماکو، ماسوره، شان، پدال یا رکاب، غلتک یا پارچه پیچ، متید و سایر ابزار و وسایل کمکی می باشد بافته می شوند [۳].

نتیجه ها و بحث

تغییر رنگ یکی از مواردی بود که با اعمال آن می توانستیم وجهه از دست رفته لنگ را به این پارچه باز گردانیم. ایده این فرایند از برند بربری (burberry) که یک برند لوکس بریتانیایی است به ذهن ما رسید. آنچه که در رابطه با برند بربری در دنیا مرسوم است شناختن آن تنها از حالت و طرح پیچازی معروف آن می باشد. از آنجا که در ایران نیز طرح پیچازی لنگ معرف حضور بسیاری می باشد از این رو با تغییر رنگ به نوعی قدم در راه زنده نمودن این پارچه ارزشمند گذاشته شد. البته پارچه ای با طرح پیچازی منحصر به لنگ البته با رنگ نارنجی در روستاهای سبزوار در استان خراسان شمالی در کشور ایران بافته می شود که به جهت تراکم و جنس نیز با لنگ متفاوت است و به عنوان بقچه از آن استفاده می شود. در اینجا نه رنگ برای لنگ در نظر گرفته شده است که رنگ اول به عنوان رنگ اصلی آن می باشد و هشت رنگ دیگر، رنگ های پیشنهادی ما می باشد.

نتیجه گیری

با ایجاد تغییرات ابتدایی و ساده در ساختار پارچه های لنگ می توان ضمن زنده نگه داشتن این پارچه با ارزش که از قدیمی ترین پارچه های ایرانی است و روزی به عنوان وجه تمایز مردم ایران با دیگر قومیت ها و ملیت ها بوده است را کاربردی تر نمود. تغییر رنگ، ایجاد تغییر در ابعاد پارچه، تغییر در تراکم بافت و در نهایت استفاده از الیاف متنوعی همچون ویسکوز و لایکرا عاملی خواهد بود تا از این پارچه بتوان در موقعیت ها و مصارف مختلفی استفاده نمود و این پارچه را از کاربرد یک بعدی این روز های آن که تنها جهت تمییز کردن سطوح می باشد خارج نمود.

شکل (۱): تصویر لنگ عمومی موجود در بازار

شکل (۲): تصویر لنگ های تغییر رنگ یافته

مراجع

- [۱] حسین یآوری ، آشنایی با هنر های سنتی ، ویرایش اول، انتشارات موسسه صبای سحر ، سال ۱۳۸۲
- [۲] حسین یآوری ، نساجی سنتی ایران ، ویرایش اول، انتشارات شرکت انتشارات سوره مهر ، سال ۱۳۸۰
- [۳] کامران متین ، مبانی طراحی پارچه ، ویرایش اول، انتشارات ارکان دانش ، سال ۱۳۸۷
- [5] S.B. Abdessalam , Y. B. Abdelkader , S. Mokhtar, "Influence of Elastane Consumption on Plated Plain Knitted Fabric Characteristics", Journal of Engineered Fibers and Fabrics, Vol.4, No4, 30-35, 2009.
- [6] Standard test Method BS3424 Part10,1987